

DECIZIE

4 decembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Dumitru Mardari
Maria Ghervas
Nina Vascan

examinând recursul declarat de avocatul Corneliu Chisilița în interesele DFT Deutsche Finetrading AG (Germania),

în cauza civilă cu element de extraneitate, la cererea depusă de avocatul Corneliu Chisilița în interesele creditorului DFT Deutsche Finetrading AG (Germania) împotriva debitorului Societatea cu Răspundere Limitată „Vest-Resurs” (Republica Moldova) cu privire la recunoașterea și încuviințarea executării silite pe teritoriul Republicii Moldova a hotărârii arbitrale străine și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva încheierii din 24 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins cererea DFT Deutsche Finetrading AG (Germania) cu privire la recunoașterea și încuviințarea executării silite a hotărârii arbitrale străine,

c o n s t a t ă :

La 3 aprilie 2018 a fost înregistrată cererea de recunoaștere și executare a hotărârii arbitrale străine depusă de avocatul Corneliu Chisilița în interesele creditorului DFT Deutsche Finetrading AG, prin care s-a solicitat recunoașterea și încuviințarea executării silite pe teritoriul Republicii Moldova a hotărârii pronunțate la 17 octombrie 2016 de Instituția de Arbitraj pe lângă Camerele de Comerț din Elveția (dosar nr. 600439-2015) și compensarea cheltuielilor de judecată suportate în prezenta cauză.

În motivarea cererii s-a indicat că la 8 noiembrie 2011 între DFT Deutsche Finetrading AG și SRL „Vest-Resurs” a fost încheiat acordul-cadru de furnizare nr. 568322, cu privire la comercializarea de către DFT Deutsche Finetrading AG către SRL „Vest-Resurs” a unor cantități de carne, bovine și porci vii în condiții stabilite suplimentar de părți, în sumă de 1 000 000 euro.

În aceeași zi, în temeiul acordului nominalizat, DFT Deutsche Finetrading AG a propus SRL „Vest-Resurs” spre vânzare 1 500 porci, iar la 13 noiembrie 2012 porcii au fost livrați și acceptați de SRL „Vest-Resurs”.

În acest sens, de către vânzător au fost emise facturi (invoice), data limită pentru efectuarea plății fiind 13 martie 2013. Totodată, la 16 noiembrie 2012 SRL „Vest-

Resurs” a semnat o declarație de recunoaștere a datoriei în sumă de 110 110 euro, fapt confirmat repetat de către cumpărător și la 19 martie 2013.

Începând cu 21 martie 2013 și până la 12 septembrie 2014, debitorul SRL „Vest-Resurs” a efectuat careva plăți în contul stingerii datoriei, ulterior însă a încetat să mai achite, acumulând o datorie față de DFT Deutsche Finetrading AG în sumă de 70 110 euro.

Conform paragrafului 23 din acordul-cadru de furnizare nr. 568322 părțile au convenit că litigiile ce pot apărea între părți vor fi soluționate de instanțele de arbitraj ale Elveției, astfel că, la 7 decembrie 2015 creditorul DFT Deutsche Finetrading AG s-a adresat Instituție de Arbitraj de pe lângă Camerele de Comerț din Elveția cu o cerere în arbitraj împotriva SRL „Vest-Resurs” cu privire la încasarea datoriei, dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de arbitraj.

În cadrul examinării litigiului în instanța arbitrală, SRL „Vest-Resurs”, în referința depusă, nu a contestat existența datoriei de 70 110 euro, însă a invocat că din aceasta urmează ai fi reținută suma de 42 495 de euro, deoarece ultima a încheiat în luna noiembrie 2010 un alt contract de comercializare a purceilor, cu un alt comerciant, Haller AG, care este afiliat DFT Deutsche Finetrading AG, fiind prejudiciat cu suma de 42 495 de euro.

Contrar celor invocate de debitorul SRL „Vest-Resurs”, creditorul DFT Deutsche Finetrading AG a declarat că relațiile contractuale dintre Haller AG și SRL „Vest-Resurs” nu au nici o tangență cu litigiul care se examina, deoarece ele sunt entități juridice diferite.

Referitor la cele invocate de DFT Deutsche Finetrading AG în instanța de arbitraj, SRL „Vest-Resurs” nu s-a expus, precum și, nu s-a prezentat în ședință.

Prin hotărârea Instituției de Arbitraj pe lângă Camerele de Comerț din Elveția din 17 octombrie 2016, arbitru unic Dr. Valerie Meye Bahar, devenită irevocabilă și executorie prin neatacare, s-a dispus încasarea din contul SRL „Vest-Resurs” în beneficiul DFT Deutsche Finetrading AG a sumei de 70 110 euro cu titlu de datorie, precum și dobânda anuală în sumă de 8% peste rata de bază a dobânzii de aplicare de Deutsche Bundesbank aferentă sumei de 110 110 euro începând cu 12 martie 2013 până la 20 martie 2013, dobânda în sumă de 8% peste rata de bază a dobânzii aplicate de Deutsche Bundesbank aferentă sumei de 100 110 euro începând cu 21 martie 2013 până la 27 martie 2013, dobânda în sumă de 8% peste rata de bază a dobânzii aplicate de Deutsche Bundesbank aferentă sumei de 90 110 euro începând din data de 28 martie 2013 până la 21 aprilie 2014, dobânda în sumă de 8% peste rata de bază a dobânzii aplicate de Deutsche Bundesbank aferentă sumei de 80 110 euro începând din data de 22 aprilie până la 11 august 2014, dobânda în sumă de 8% peste rata de bază a dobânzii aplicate de Deutsche Bundesbank aferentă sumei de 75 110 euro, începând cu data de 12 august 2014 până la 11 septembrie 2014, dobânda în sumă de 8% peste rata de bază a dobânzii aplicate de Deutsche Bundesbank aferentă sumei de 70 110 euro începând cu data de 12 septembrie 2014. S-a obligat SRL „Vest-Resurs” să achite în beneficiul DFT Deutsche Finetrading AG suma de 4 500 franci elvețieni pentru taxa de înregistrare, suma de 5 000 franci elvețieni achitați prealabil de DFT Deutsche Finetrading AG în Depozitul Temporar, suma de 2 500 franci elvețieni în beneficiul Arbitrului Unic, suma de 4 913,53 de euro cu titlu de cheltuieli de judecată suportate în procedura de arbitraj, celelalte pretenții fiind respinse.

Astfel, în cererea depusă de avocatul Corneliu Chisilița în interesele creditorului DFT Deutsche Finetrading AG, s-a invocat că hotărârea Instituției de Arbitraj pe lângă Camerele de Comerț din Elveția din 17 octombrie 2016 nu a fost executată benevol de către debitorul SRL „Vest-Resurs”, solicitând recunoașterea și încuviințarea executării silite a acesteia pe teritoriul Republicii Moldova.

Prin încheierea din 6 aprilie 2018 a Curții de Apel Chișinău, nu s-a dat curs cererii creditorului DFT Deutsche Finetrading AG și s-a comunicat avocatului Corneliu Chisilița care a acționat în interesele de DFT Deutsche Finetrading AG despre necesitatea înlăturării neajunsurilor, acordându-i pentru aceasta un termen de 7 zile din momentul primirii copiei de pe încheiere. Totodată, s-a explicat că în caz dacă nu se vor lichida neajunsurile, cererea de chemare în judecată nu va fi considerată depusă și împreună cu actele anexate va fi restituită. (vol. I, f.d. 35-37)

Prin încheierea din 3 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău, cererea a fost restituită. (vol. I, f.d. 39-40)

Prin decizia din 20 iunie 2018 a Curții Supreme de Justiție, s-a admis recursul declarat de avocatul Corneliu Chisilița în interesele DFT Deutsche Finetrading AG, s-a casat încheierea din 3 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău și s-a restituit cauza la Curtea de Apel Chișinău, pentru examinarea cererii. (vol. I, f.d. 53-61)

Pin încheierea din 1 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost refuzată cererea DFT Deutsche Finetrading AG cu privire la recunoașterea și încuviințarea exercitării silite a hotărârii arbitrale a Instituției de Arbitraj pe lângă Camera de Comerț din Elveția din 17 octombrie 2016. (vol. I, f.d. 202-211)

Prin decizia din 17 aprilie 2019 a Curții Supreme de Justiție, s-a admis recursul declarat de avocatul Corneliu Chisilița în interesele DFT Deutsche Finetrading AG, s-a casat încheierea din 1 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău și s-a restituit cauza spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău. (vol. I, f.d. 250-253)

Prin încheierea din 24 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins cererea de DFT Deutsche Finetrading AG cu privire la recunoașterea și executarea silită a hotărârii arbitrale a Instituției de Arbitraj pe lângă Camerele de Comerț din Elveția din 17 octombrie 2016, cu privire la încasarea sumelor de la SRL „Vest-Resurs” în beneficiul DFT Deutsche Finetrading AG, cu eliberarea titlului executoriu și încasarea cheltuielilor de judecată.

S-a refuzat recunoașterea și executarea silită a hotărârii arbitrale a Instituției de Arbitraj pe lângă Camerele de Comerț din Elveția din 17 octombrie 2016, cu privire la încasarea sumelor de la SRL „Vest-Resurs” în beneficiul DFT Deutsche Finetrading AG. (vol. II, f.d. 35-42)

La 8 noiembrie 2019, DFT Deutsche Finetrading AG, fiind reprezentată de avocatul Corneliu Chisilița, a declarat recurs împotriva încheierii din 24 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, cu casarea încheierii contestate și emiterea unei hotărâri noi de admitere a cererii creditorului DFT Deutsche Finetrading AG cu privire la recunoașterea și încuviințarea executării silite pe teritoriul Republicii Moldova a hotărârii arbitrale străine și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea recursului s-a invocat că încheierea din 24 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, este neîntemeiată și emisă ca urmare a interpretării eronate a legii aplicabile la caz.

În acest context, s-a indicat că în încheierea contestată, Curtea de Apel Chișinău nu a menționat și nu a argumentat care normă a fost încălcată la examinarea cauzei de către instituția arbitrală, făcând referire la art. 476 alin. (1), lit. d) din Codul de procedură civilă, conform cărui, recunoașterea și executarea hotărârii arbitrale străine pot fi refuzate numai la cererea părții împotriva căreia sunt invocate dacă această parte prezintă instanței de judecată probe doveditoare că constituirea tribunalului arbitral sau procedura arbitrală nu a corespuns convenției părților or, în lipsa unei asemenea convenții, nu a fost conform legii țării în care a avut loc arbitrajul.

Însă, partea SRL „Vest-Resurs” nu a probat faptul că tribunalul arbitral a fost constituit cu încălcarea procedurii stabilite, anexând doar referința prin care s-a expus în fond, fapt care urma a fi realizat doar la etapa judecării litigiului de către instituția arbitrală, ci nu la etapa recunoașterii și executării hotărârii.

În esență, în recurs s-a menționat că prima instanță a omis faptul că debitorul SRL „Vest-Resurs”, la momentul constituirii instituției de arbitraj, și-a manifestat consimțământul în privința judecării litigiului de un singur arbitru.

Respectiv, SRL „Vest-Resurs” și-a dat acordul valabil exprimat la modificarea clauzei de arbitraj în privința numirii arbitrilor.

Prin urmare, consideră că la examinarea cauzei, instanța de judecată trebuia să țină cont de răspunsul SRL „Vest-Resurs” adresat Instituției de Arbitraj pe lângă Camerele de Comerț din Elveția, prin care a dat acordul la judecarea cauzei de un singur arbitru.

Acordul ulterior de modificare a clauzei de arbitraj manifestat în speță prin scrisorile părților, la fel ca și contractul încheiat, îmbracă forma scrisă, este semnat de părți și exprimă voința reală și neviciată a acestora la modificarea actului juridic, convenției dintre creditor și debitor.

La fel, consideră că prima instanță a interpretat subiectiv și eronat art. IV alin. 1 lit. b) din Convenția Europeană de arbitraj comercial internațional din 21 aprilie 1961, în conformitate cu care, părțile au dreptul să-și stabilească modalitatea de constituire a arbitrilor precum și regulile de procedură.

În conformitate cu art. 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

La caz, Curtea de Apel Chișinău a pronunțat încheierea contestată la 24 octombrie 2019.

Copia încheierii a fost expediată participanților la proces, fiind recepționată de reprezentantul recurentului, avocatul Corneliu Chisilița, la 31 octombrie 2019 (vol. II, f.d. 44).

Astfel, Colegiul constată că recursul declarat la 8 noiembrie 2019, este în termen.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) din Codul de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

La 25 noiembrie 2019, SRL „Vest-Resurs” a depus referință la recursul declarat de avocatul Corneliu Chisilița în interesele DFT Deutsche Finetrading AG, invocând că este neîntemeiat și pasibil de a fi respins.

Intimatul consideră că concluzia primei instanțe referitor la încălcarea procedura constituirii componentei de arbitraj este corectă, întemeiată și legală.

În conformitate cu art. 427 lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, soluționând prin decizie problema în fond.

Examinând recursul declarat de avocatul Corneliu Chisilița în interesele creditorului DFT Deutsche Finetrading AG, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră întemeiat și care urmează a fi admis, cu casarea încheierii din 24 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, și soluționarea prin decizie a problemei respective în sensul admiterii cererii DFT Deutsche Finetrading AG cu privire la recunoașterea și încuviințarea executării silite pe teritoriul Republicii Moldova a hotărârii arbitrale străine și compensarea cheltuielilor de judecată, din motivele ce urmează.

În art. I al Convenției pentru recunoașterea și executarea sentințelor arbitrale străine, încheiată la New York la 10 iunie 1958, ratificată prin hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr. 87 din 10 iulie 1998, în vigoare pentru Republica Moldova de la 17 decembrie 1998, se arată că fiecare din statele contractante recunoaște convenția scrisă prin care părțile se obligă să supună unui arbitraj toate diferendele sau anumite diferende care s-au ivit sau ar putea să se ivească între ele privind un raport de drept determinat, contractual sau necontractual, referitor la o problemă susceptibilă a fi reglementată prin arbitraj.

Potrivit art. III din Convenția de la New York din 1958, fiecare din statele contractante va recunoaște autoritatea unei sentințe arbitrale și va acorda executarea acestei sentințe conform regulilor de procedură în vigoare pe teritoriul unde sentința este invocată în condițiile stabilite de reglementarea uniformă.

Astfel, Colegiul reține că în conformitate cu prevederile art. 454 alin. (1) din Codul de procedură civilă, cetățenii străini și apatrizii, organizațiile străine și organizațiile internaționale (denumite în continuare persoane străine) sunt în drept să se adreseze în instanțele judecătorești ale Republicii Moldova pentru apărarea drepturilor, libertăților și intereselor lor legitime și beneficiază în fața instanțelor judecătorești ale Republicii Moldova de aceleași drepturi și au aceleași obligații procedurale ca și cetățenii și organizațiile Republicii Moldova, în condițiile legii.

Conform art. 467 alin. (1) din Codul de procedură civilă, hotărârile judecătorești străine, inclusiv tranzacțiile, sunt recunoscute și se execută în Republica Moldova fie dacă astfel se prevede în tratatul internațional la care Republica Moldova este parte, fie pe principiul reciprocității în ceea ce privește efectele hotărârilor judecătorești străine.

Potrivit art. 38 din Legea cu privire la arbitrajul comercial internațional nr. 24-XVI din 22 februarie 2008, recunoașterea și executarea hotărârilor arbitrale străine se efectuează conform procedurii stabilite la art. 475-476 din Codul de procedură civilă.

Aliniatul (1) lit. a) al art. 475 din Codul de procedură civilă, prevede că o hotărâre arbitrală este considerată ca fiind străină dacă este pronunțată pe teritoriul unui stat străin.

Conform alin. (2) al aceluiași articol, poate fi recunoscută și executată în Republica Moldova o hotărâre arbitrală străină emisă, în conformitate cu o convenție arbitrală, pe teritoriul unui stat străin care este parte la Convenția privind recunoașterea și executarea sentințelor arbitrale străine, adoptată la New York la 10 iunie 1958, precum și o hotărâre arbitrală străină ale cărei recunoaștere și executare

sunt reglementate fie prin tratatul internațional la care Republica Moldova este parte, fie în baza principiului reciprocității în ceea ce privește efectele hotărârii arbitrale străine.

Iar, conform alin. (3) lit. a), partea care invocă o hotărâre arbitrală străină poate solicita recunoașterea și executarea silită a hotărârii arbitrale străine.

Din sensul prevederilor enunțate se reține că, natură juridică, recunoașterea hotărârilor arbitrale străine este o procedură contencioasă care are ca și scop verificarea îndeplinirii condițiilor de regularitate ale acestor hotărâri.

Caracteristica esențială a hotărârilor străine o reprezintă intangibilitatea, ceea ce înseamnă că acestea au ca efecte principale autoritatea de lucru judecat și forța executorie.

Executarea hotărârilor arbitrale străine implică prealabila ei recunoaștere.

Pentru punerea în executare silită, hotărârile arbitrale străine trebuie să întrunească condițiile de regularitate internațională și să fie susceptibile de realizare.

Refuzul recunoașterii și încuviințării executării hotărârea arbitrale străine este prevăzut și la alin. (1) și (2) din art. 476 din Codul de procedură civilă, în conformitate cu care, recunoașterea și executarea hotărârii arbitrale străine pot fi refuzate numai la cererea părții împotriva căreia sunt invocate dacă această parte prezintă instanței de judecată probe doveditoare că: a) una dintre părțile convenției arbitrale nu avea capacitate deplină de exercițiu sau convenția arbitrală nu este valabilă potrivit legii căreia părțile au subordonat-o or, în lipsa stabilirii acesteia, potrivit legii țării în care a fost pronunțată hotărârea; sau b) partea împotriva căreia este emisă hotărârea nu a fost informată în modul corespunzător cu privire la desemnarea arbitrului sau cu privire la procedura arbitrală or, din alte motive, nu a putut să își prezinte mijloacele sale de apărare; sau c) hotărârea a fost pronunțată asupra unui litigiu care nu este prevăzut de convenția arbitrală sau care nu cade sub incidența condițiilor convenției arbitrale ori hotărârea conține dispoziții asupra unor chestiuni ce depășesc limitele convenției arbitrale; sau d) constituirea tribunalului arbitral sau procedura arbitrală nu a corespuns convenției părților or, în lipsa unei asemenea convenții, nu a fost conform legii țării în care a avut loc arbitrajul; sau e) hotărârea arbitrală nu a devenit obligatorie pentru părți sau a fost desființată or executarea ei a fost suspendată de instanța judecătorească sau de o autoritate competentă a țării în care sau conform legii căreia ea a fost pronunțată.

Recunoașterea și încuviințarea executării silită a hotărârii arbitrale străine pot fi refuzate, de asemenea, dacă instanța judecătorească constată că: a) obiectul litigiului nu poate fi soluționat prin arbitraj conform legii Republicii Moldova; sau b) recunoașterea sau încuviințarea executării silită a hotărârii arbitrale contravine ordinii publice a Republicii Moldova.

Totodată, conform alin. (3), (4) și (5) a art. 476 din Codul de procedură civilă, lipsa valabilității convenției arbitrale conform alin. (1) lit. a) nu poate servi drept temei pentru refuzul de a recunoaște sau de a executa hotărârea arbitrală străină dacă partea care invocă acest temei a participat la constituirea tribunalului arbitral sau, în cazul în care nu a participat la constituirea tribunalului arbitral, a participat în procedura arbitrală și, anterior depunerii apărării, nu a ridicat excepția de lipsă a competenței tribunalului arbitral pe temei de lipsă a valabilității convenției arbitrale.

Lipsa informării cu privire la desemnarea arbitrului conform alin. (1) lit. b) nu poate servi drept temei pentru refuzul de a recunoaște sau de a executa hotărârea

arbitrală străină dacă partea care invocă acest temei a participat în procedura arbitrală și, anterior depunerii apărării, nu a ridicat excepția de lipsă a competenței tribunalului arbitral pe temei că tribunalul arbitral a fost constituit cu încălcarea legii aplicabile.

Depășirea limitelor convenției arbitrale conform alin. (1) lit. c) nu poate servi drept temei pentru refuzul de a recunoaște sau de a executa hotărârea arbitrală străină dacă partea care invocă acest temei a participat în procedura arbitrală și, cunoscând depășirea limitelor convenției arbitrale de către tribunalul arbitral, nu a ridicat excepția de depășire a limitelor convenției arbitrale de către tribunalul arbitral.

La fel, în conformitate cu art. 39 din Legea cu privire la arbitrajul comercial internațional nr. 24-XVI din 22 februarie 2008, recunoașterea sau executarea hotărârii arbitrale, indiferent de țara în care a fost pronunțată, poate fi refuzată numai în următoarele cazuri:

a) la cererea părții împotriva căreia este invocată hotărârea dacă aceasta prezintă instanței de judecată probe că:

- în privința uneia din părțile convenției de arbitraj, menționate la art. 7, a fost instituită o măsură de ocrotire judiciară, iar convenția de arbitraj a fost încheiată fără asistența curatorului sau, după caz, nu a fost încheiată de tutore în numele persoanei ocrotite sau convenția de arbitraj nu este valabilă conform legii căreia părțile au subordonat-o ori, în lipsa unei indicații în acest sens, conform legii țării în care a fost pronunțată hotărârea;

- nu a fost informată în modul corespunzător despre desemnarea arbitrilor ori despre procedura arbitrală sau, din orice alt motiv justificat, nu a putut să prezinte explicații;

- hotărârea a fost pronunțată asupra unui litigiu care nu este prevăzut de convenția de arbitraj sau care nu se înscrie în prevederile convenției, sau care conține decizii asupra unor chestiuni ce depășesc prevederile convenției de arbitraj. Dacă dispozițiile hotărârii arbitrale referitoare la chestiunile cuprinse în convenția de arbitraj pot fi delimitate de cele care nu sunt incluse în ea, partea hotărârii care conține dispoziții referitoare la chestiunile cuprinse în convenția de arbitraj poate fi recunoscută și executată;

- constituirea tribunalului arbitral sau procedura arbitrală nu corespund convenției părților ori, în lipsa unei asemenea convenții, nu sunt conforme legislației statului în care a avut loc arbitrajul;

- hotărârea nu a devenit obligatorie pentru părți sau a fost desființată ori executarea ei a fost amânată de o instanță de judecată competentă a țării în care sau conform legii căreia a fost pronunțată hotărârea;

b) dacă instanța de judecată constată că:

- în conformitate cu legea Republicii Moldova, obiectul litigiului nu este susceptibil de soluționare prin arbitraj;

- recunoașterea sau executarea hotărârii arbitrale contravine ordinii publice a Republicii Moldova.

Totodată, prin art. V din Convenția de la New York se prevede că recunoașterea și executarea hotărârii nu vor fi refuzate, la cererea părții contra căreia este invocată, decât dacă aceasta face dovada în fața autorității competente a țării solicitante că există vreuna din cauzele de nevaliditate enumerate în mod expres.

Din formularea textului rezultă că sentința arbitrală străină constituie prin ea însăși un titlu care prezintă deplină încredere.

Sarcina probei fiind răsturnată, numai că partea adversă trebuie să probeze că cerințele de regularitate ale sentinței arbitrale nu sunt îndeplinite.

Această măsură permite eficacitatea extrateritorială a efectelor sentinței arbitrale străine.

Astfel, condițiile de regularitate ale sentințelor arbitrale străine se desprind, implicit, din menționarea cazurilor în care recunoașterea și executarea pot fi refuzate.

În art. V din Convenția de la New York sunt enumerate atât condițiile care trebuie îndeplinite pentru recunoașterea și executarea sentințelor arbitrale străine, cât și cazurile în care recunoașterea și executarea pot fi refuzate.

La art. V al Convenției de la New York, sunt enumerate cazurile de nevaliditate a sentinței arbitrale străine după cum urmează: părțile la convenția de arbitraj erau în virtutea legii aplicabile lor lovite de incapacitate sau că înțelegerea menționată nu este valabilă în virtutea legii căreia părțile au subordonat-o ori, în lipsa unor indicații în acest sens, în virtutea legii țării în care sentința a fost dată (par. 1, lit. a)); partea împotriva căreia este invocată sentința nu a fost informată în mod convenit despre desemnarea arbitrilor ori i-a fost imposibil, pentru un alt motiv, să-și pună în valoare mijloacele sale de apărare (par.1, lit. b)); sentința se referă la un diferend nementionat în compromis sau care să intre în prevederile clauzei sau ele conțin hotărâri care depășesc prevederile compromisului sau ale clauzei compromisorii (par. 1, lit. c)); constituirea tribunalului arbitral sau procedura de arbitraj nu a fost conformă cu acordul părților sau, în lipsă de convenție, ea nu a fost conformă cu legea țării în care a avut loc arbitrajul (par. 1, lit. d)); sentința nu a devenit obligatorie pentru părți sau a fost anulată sau suspendată de o autoritate competentă țării în care sau după legea căreia fost dată sentința (par. 1, lit. e)).

De asemenea, recunoașterea și executarea unei sentințe arbitrale străine vor putea fi refuzate dacă autoritatea competentă a țării unde se cere exequaturul constată următoarele: obiectul diferendului nu este susceptibil de a fi reglementat pe calea arbitrajului în conformitate cu legea acestei țări (par. 2, lit. a)); sentința este contrară ordinii publice a acestei țări (par. 2, lit. b)).

Prin prisma cazurilor de nevaliditate stabilite de Convenția de la New York, rezultă că pentru recunoașterea și executarea unei sentințe arbitrale străine trebuie întrunite următoarele condiții: competența organului arbitral care a pronunțat sentința să fie conformă cu acordul părților exprimat în compromis sau clauza compromisorie, în ceea ce privește valabila sa investire și limitele acestei investiții; constituirea organului arbitral și procedura urmată să fi fost conformă cu acordul părților sau cu legea țării unde a avut loc arbitrajul; sentința arbitrală să fi devenit obligatorie pentru părți, adică susceptibilă de executare de îndată ce a fost pronunțată și să nu fie anulată sau suspendată; respectarea dreptului de apărare al părții împotriva căreia este invocată sentința arbitrală; între părți să existe reciprocitate; sentința arbitrală să nu fie contrară ordinii publice din statul unde se cere recunoașterea și executarea.

În cazul în care condițiile de regularitate nu sunt îndeplinite, sancțiunea constă în refuzul recunoașterii și executării sentinței arbitrale străine în întregul ei.

Recunoașterea unei hotărâri arbitrale străine poate fi cerută în condițiile art. 475¹ alin. (1), 475² alin. (1), 475³ alin. (1) lit. a) și alin. (4) din Codul de procedură civilă, în corespundere cu care, cererea de recunoaștere și executare a hotărârii arbitrale străine se prezintă curții de apel în a cărei circumscripție se află domiciliul/reședința sau sediul părții împotriva căreia este invocată hotărârea arbitrală străină.

Cererea se examinează în ședință publică cu înștiințarea părților privind locul, data și ora examinării.

După ascultarea explicațiilor părților și examinarea probelor prezentate de acestea, instanța judecătorească emite o încheiere integrală cu privire la recunoașterea și încuviințarea executării silită a hotărârii arbitrale străine sau cu privire la refuzul de a încuviința executarea silită a hotărârii arbitrale străine.

În temeiul hotărârii arbitrale străine și a încheierii irevocabile emise în conformitate cu alin. (1) lit. a) din prezentul articol, instanța judecătorească menționată la art. 475¹ alin. (1) eliberează titlul executoriu care servește drept temei pentru inițierea procedurii de executare în condițiile Codului de executare.

Conform art. 156 alin. (1) din Codul de executare, hotărârile judecătorești și hotărârile arbitrale străine se primesc spre executare și se execută numai în cazul în care executarea lor a fost recunoscută și încuviințată conform procedurii stabilite în capitolul XLII din Codul de procedură civilă.

În speță, prin cererea din 3 aprilie 2018 avocatul Chisilița Corneliu în interesele creditorului DFT Deutsche Finetrading AG, a solicitat recunoașterea și încuviințarea executării silită pe teritoriul Republicii Moldova a hotărârii arbitrale străine pronunțate la 17 octombrie 2016 de Instituția de Arbitraj pe lângă Camerele de Comerț din Elveția în dosarul nr. 600439-2015, prin care debitorul SRL „Vest-Resurs” (persoană juridică din Republica Moldova) a fost obligată să achite creditorului DFT Deutsche Finetrading AG (societate comercială din Germania) suma datoriei de 70 110 euro, penalități de întârziere și cheltuieli de judecată.

Verificând actele depuse la dosarul cauzei, Colegiul constată că hotărârea Instituției de Arbitraj pe lângă Camerele de Comerț din Elveția din 17 octombrie 2016 a cărei recunoaștere se solicită este definitivă, irevocabilă și nu a fost executată de către debitorul SRL „Vest-Resurs”.

Astfel, prin încheierea din 24 octombrie 2019, prim instanță a respins cererea motivând, în baza prevederilor art. 476 alin. (1) lit. d) din Codul de procedură civilă, că instanța arbitrală a fost formată dintr-un singur arbitru, deși cauza urma a fi judecată într-un complet de trei arbitri.

În acest sens, Curtea de Apel Chișinău a remarcat că Instituția de Arbitraj a Camerei de Comerț a Elveției a încălcat ordinea de constituire a arbitrajului ales de părți prin convenție arbitrală, deoarece a aplicat regulile sale interne față de procedura constituirii tribunalului arbitral ad-hoc, ce contravine convenției arbitrale (§ 23 al Contractului nr. 568322 din 08 noiembrie 2012).

La capitolul dat, Colegiul reiterează că potrivit Convenției de la New York (art. V par. 1, lit. d)) și Codului de procedură civilă, (art. 476 alin. (1), lit. d)), recunoașterea și executarea hotărârii arbitrale străine va putea fi refuzată la cererea părții contra căreia ea este invocată dacă aceasta face dovada că constituirea tribunalului arbitral sau procedura de arbitraj nu a fost conformă cu convenția părților sau, în lipsa convenției cu legea țării unde a avut loc arbitrajul.

Competența instanței de arbitraj se determină în raport cu cele convenite de părți prin compromis sau clauza compromisorie, instanța de arbitraj fiind valabil investită în măsura în care între părți a intervenit o convenție de arbitraj neviciată de vreo cauză de nulitate, sau inoperantă, caducă, nesusceptibilă de a fi aplicată, precum și în măsura în care instanța de arbitraj nu și-a depășit limitele investirii pe care părțile le-au stabilit prin convenția de arbitraj.

Din perspectiva normelor privitoare la arbitraj, a cărei încălcare prima instanță a invocat-o, excepția de necompetență a instanței arbitrale trebuie invocată, de regulă generală, într-o anumită limită de timp înaintea organului de arbitraj, în cursul procedurii arbitrale cu consecința inadmisibilității invocării ei pentru prima oară în fața instanței de exequatur.

În cauză, potrivit clauzei compromisorii convenită de părți în Acordul-cadru de furnizare nr. 568322 încheiat, s-a convenit ca litigiile și pretențiile rezultate din contract să se soluționeze excluzând instanța ordinară, de către o comisie de arbitraj formată din trei arbitri, sediul comisiei fiind la Zurich, Elveția.

Potrivit acestei clauze, DFT Deutsche Finetrading AG a sesizat Camera de Arbitraj a Camerelor Elvețiene, iar pârâtul a fost notificat despre inițierea acțiunii de arbitraj, procedura nr. 600439-2015, fiindu-i solicitată părere cu referire la constituirea tribunalului.

La 25 ianuarie 2016 pârâtul SRL „Vest-Resurs” a formulat răspunsul nr. 12 adresat aceleiași instanțe de arbitraj, prin care a dat acordul pentru desemnarea unui singur arbitru desemnat de instanța de arbitraj, cu limba de procedură - engleză (vol. II, f.d. 138-139, 140-141)

Prin scrisoarea 29 martie 2019 (vol. II, f.d. 152-153, 154-155), Camera de Arbitraj a Camerelor Elvețiene a menționat despre faptul că părțile au convenit să prezinte cauza unui singur arbitru, numit direct de către curte - Dr. Valerie Meyer Bahar de la Niederer Kraft&Frey LTD, Zurich, ca arbitru unic.

Totodată, Camera de Arbitraj a Camerelor Elvețiene a menționat că a recepționat scrisoarea pârâtului din 11 martie 2016, prin care acesta nu a făcut obiecții referitor la constituirea/componența tribunalului.

Astfel, părțile au fost informate despre numirea unui singur arbitru desemnat de Camera de Arbitraj, care, astfel fiind investit, a pronunțat hotărârea arbitrală în componența unui singur arbitru.

Rezultă așadar, cu forța evidenței, că, în cauză, constituirea tribunalului arbitral, cu desemnarea unui singur arbitru, a fost conformă cu voința exprimată părților, ceea ce înlătură orice îndoială asupra competenței acestui organ de a soluționa litigiul.

Cuprinsul hotărârii arbitrale dovedește de asemenea faptul că ordinul de instituire a instanței de arbitraj a fost expediat părților prin poștă electronică și prin curier.

Colegiul consideră că circumstanțele supra relatate au fost ignorate de Curtea de Apel Chișinău, acestora nefiindu-le dată o apreciere cuvenită.

Curtea de Apel Chișinău, ca instanță de recunoaștere, nu a apreciat aspectele reținute, iar această omisiune aduce atingere esenței dreptului reclamantului de-a avea acces liber la instanța civilă și a dreptului la un proces echitabil.

Prin urmare, rezumând, Colegiul constată că nu există niciun motiv de nevalabilitate care să poată fi invocat în fața instanței de exequatur sub aspectul constituirii tribunalului arbitral și al depășirii limitelor investirii sale, atât din perspectiva convenției cât și având în vedere dispozițiile legale interne în materia recunoașterii hotărârilor arbitrale străine reglementate de art. 475-476 din Codul de procedură civilă.

Pornind de la aceste împrejurări, instanța de recurs consideră eronată concluzia instanței de recunoaștere (Curtea de Apel Chișinău) că cererea DFT Deutsche

Finetrading AG urma să fie examinată de tribunalul de arbitraj constituit din trei arbitri.

Prin urmare cerințele privind recunoașterea și încuviințarea executării hotărârii arbitrale străine își găsesc suportul, careva restricții prevăzute la art. 471, în partea neexceptată, și art. 476 din Codul de procedură civilă, nefiind stabilite.

Nu au fost constatate circumstanțe ce ar duce la concluzia că hotărârea arbitrală străină, prin executarea sa, ar putea prejudicia suveranitatea sau amenința securitatea Republicii Moldova.

Conform datelor stabilite, hotărârea arbitrală străină nu este rezultatul unei fraude comise în procedura din străinătate și prin dispozitivul hotărârii nu se dispune transmiterea acțiunilor vreunei bănci licențiate în Republica Moldova, iar prin aceasta nu cade sub incidența restricțiilor impuse de legislația procesuală civilă a Republicii Moldova.

De asemenea nu s-a constatat incapacitatea vreuneia din părțile convenției arbitrale sau ilegalitatea convenției arbitrale ca atare, hotărârea a devenit obligatorie pentru părți, nu a fost anulată și nici executarea ei suspendată.

Totodată s-a stabilit că recunoașterea și încuviințarea hotărârii arbitrale nu este în contradicție cu ordinea publică din Republica Moldova.

Astfel, în cauza, raportând dispozițiile legale anterior menționate la situația de fapt dedusă judecării și față de dispozițiile care reglementează motivele de refuz al recunoașterii sau executării și probele administrate la dosar, Colegiul reține ca fiind îndeplinite condițiile pentru recunoașterea pe teritoriul Republicii Moldova a efectelor hotărârii arbitrale nr. 600439-2015 pronunțată la 17 octombrie 2016 de Instituția de Arbitraj pe lângă Camerele de Comerț din Elveția.

Totodată, se va încuviința executarea silita pe teritoriul Republicii Moldova a hotărârii arbitrale nr. 600439-2015 pronunțată la 17 octombrie 2016 de Instituția de Arbitraj pe lângă Camerele de Comerț din Elveția, prezenta încuviințare nefiind, însă, de natura să înlocuiască cererea de încuviințare a executării silita ce se va formula în eventualitatea în care se va apela la procedura de executare silita.

Încuviințarea dispusa prin prezenta hotărâre are exclusiv scopul de a conferi reclamantilor un titlu executoriu pe teritoriul Republicii Moldova.

În subsidiar, cu referire la pretenția privind compensarea cheltuielilor de judecată, Colegiul reține următoarele.

În conformitate cu art. 82 din Codul de procedură civilă, cheltuielile de judecată se compun din taxa de stat și din cheltuielile de judecare a cauzei.

În conformitate cu art. 94 alin. (1) din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească părții care a avut câștig de cauză toate cheltuielile de judecată, iar potrivit alin. (3), prevederile alin. (1) și (2) se aplică și la repartizarea între părți a cheltuielilor de judecată în instanță de apel, în instanță de recurs și în cadrul revizuirii.

Depunând cererea de recunoaștere și executare a hotărârii arbitrale străine Avocatul Chisilița Corneliu acționând în interesele DFT Deutsche Finetrading AG, a anexat ordinul de încasare a numerarului din 2 aprilie 2018 (vol. I, f.d. 7), care atestă achitarea taxei de stat în sumă de 400 lei.

Astfel, instanța de recurs va încasa de la SRL „Vest-Resurs” în beneficiul DFT Deutsche Finetrading AG suma de 400 lei.

Având în vedere considerentele menționate, Colegiul reține că încheierea instanței de apel este neîntemeiată fiind adoptată cu încălcarea normele de drept procesual, drept consecință urmează a fi casată.

În conformitate cu art. 427 lit. c), art. 428 din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de recursul declarat de avocatul Corneliu Chisilița în interesele DFT Deutsche Finetrading AG (Germania).

Se casează integral încheierea din 24 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, cu pronunțarea unei decizii sub formă de încheiere prin care:

Se admite cererea depusă de avocatul Chisilița Corneliu în interesele creditorului DFT Deutsche Finetrading AG (Germania) împotriva debitorului Societatea cu Răspundere Limitată „Vest-Resurs” (Republica Moldova) cu privire la recunoașterea și încuviințarea executării silite pe teritoriul Republicii Moldova a hotărârii pronunțate la 17 octombrie 2016 de Instituția de Arbitraj pe lângă Camerele de Comerț din Elveția (dosar nr. 600439-2015) și compensarea cheltuielilor de judecată.

Se recunoaște și se încuviințează executarea pe teritoriul Republicii Moldova a hotărârii pronunțate la 17 octombrie 2016 de Instituția de Arbitraj pe lângă Camerele de Comerț din Elveția (dosar nr. 600439-2015).

Se încasează de la Societatea cu Răspundere Limitată „Vest-Resurs” în beneficiul DFT Deutsche Finetrading AG (Germania) suma de 400 (patru sute lei) cu titlu de cheltuieli de judecată, pentru achitarea taxei de stat.

Curtea de Apel Chișinău urmează să elibereze titlul executoriu.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecătorul

Dumitru Mardari

judecătorii

Maria Ghervas

Nina Vascan